

[Naxvan dhlizinin Tehran v Bak n geoiqtisadi hmiyyti](#)

Azərbaycan Prezidenti 11 ilin noyabrında biz Zəngzur dhlizinin Azərbaycan torpanda tikicini dedi. Bir mddt sonrak xnda bu dhlizin bir hissəsinin rana verilmsini istdi v nticd razlıq ld olundu.

AranNews - Bu ilin noyabrında Zəngzur dhlizini Azərbaycan torpaqlarında tikicini bildirdi. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev daha sonra dhlizin bir hissəsinin rana verilmsini istdi v nticd razlıq ld olundu. Buna uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Zəngzur bölgesini randa Naxçıvanı birləşdirən magistral yolun tikintisi yollar v həsəlmə naziri Rəşad Qasemli ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev arasında imzalanmış qavillərdən biri oldu. 55 kilometrlik marşrutda elektrik enerjisi ilə yanaşı yolların tikintisi, dəmir yolu nqliyyatının v digər kommunikasiya xətlərinin inkişafı daxildir. Bu gələcəkdə iki ölkənin rəsmiləri ilə yanaşı magistralın tikintisi ilə məşğul olan rəhbərliklər də iştirak edirdi.

Naxçıvan koridorunun hmiyyti

Bu il martın 11-də Azərbaycan Respublikası ilə randa arasında razılaşdırılmış Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirən dəmir yolların, avtomobil yolların, rabitə v enerji təchizatının tikintisinə dair Anlaşma Memorandumu imzalandı. Sənədə, Araz &ay & zərfində kənd rəpasiyasının v iki dəmir yolunun tikintisi, yeni dhlizin yaradılması v kommunikasiya infrastrukturunun v enerji təchizatının inkişafı etdirilməsi nəzərdə tutulur. Ekspertlərin fikrincə, yeni sazi hər iki ölkənin ikitərəfli mənasibtlərdə siyasi v iqtisadi maraqlarına, habelə regional maraqlarına uyundur. 2020-ci ildə ikinci Dəli Qarabağ müharibəsindən sonra randa regional məsələlərdə rolünün azalması v 2021-ci ildə iki ölkə arasında mənasibtlərin qaralması nəzərdə alınaraq, yeni sazi Azərbaycan Respublikası ilə randa etimadın yaradılması v yeni imkanlar yaradır. Qaz mənasibtləri sazi v yeni nqliyyat sazi gələcəkdə azaltma v konstruktiv mənasibtləri inkişaf etdirəcək kimi ed bilər. Bu, həmçinin qısa v orta məddətli perspektivdə randa v Azərbaycanın siyasi v iqtisadi qarlıqlaşdırılmasına arıcaq. Həmçinin regional siyasi imkanlar kontekstində yeni sazi hər iki ölkənin v daha yaxşı rait yaradacaq ki, öz milli maraqların təminatı v mənasibtlərini yaxşılaşdırsınlar. Birincisi, randa yeni sazi onun Azərbaycanla mənasibtlərini sabitləşdirəcək v onun imal sərəhdində təhlükənin azalmasına kömək edəcək. Bu amil randa səs rol oynayacaq; randa təcrübə v Cənubi Qafqazda regional məsələlərə qarmaq kömək edir. İkincisi, yeni sazi randa Azərbaycanla Türkiyə arasında tranzit ifadə edəcək. Yeni dhliz vasitəsilə Tehran-Ankaraya qarşı randa qatnışların artırılması v Türkiyənin Cənubi Qafqazdakı siyasi təsirini balanslaşdırma bilər. Üçüncüsü, randa oxşar gələcəkdə Rusiya ilə nqliyyat laqsi tapacaq. Faktiki olaraq bu, randa yeni birləşmiş Bakı-Tbilisi-Qars (BTQ) dəmir yolundan istifadə etmək imkanını verəcək ki, bu da dəmir yollarından asılı azaltmaq v Cənubi Qafqaz nqliyyat laqsinin cəlb etmə imkanını yaradacaq. Azərbaycan v randa keçirilən yeni dhliz Ermənistandan

.keçck Zngzur dhlizin alternativ yaradr

Bu yeni sazil Azrbaycan Ermnistann yeni dhlizindn yan keçrk onu regional nqliyyat marrutlarndan tcrid etdiyi üçün Ermnistann sülh danqlarn sürtlndirmy v Zngzur dhlizini açmaa tviq ed .bilr

Bundan lav, yeni dhliz tranzit ölklr çevrilmk üçün ran v Ermnistann arasnda rqbət yarada bilr v bu vziyyt Azrbaycann iki ölky qar mövqeyini gücldindirir. Habel, Azrbaycan daha qsa yolla Naxçvana birlir. üstlik, ran v Gürcüstan razilri vasitsil .Türkiy il laqlrini gücldindir v axldir bilr

.Nhayt, Azrbaycan regional nqliyyat layihlrind Rusiyann tsirini azalda bilr Rusiyann federal thüksizlik xidmtlrinin nzartind olan Zngzur dhlizindn frqli olaraq, yeni marruta heç bir üçüncü trf nzart .etmyck

Yeni sazi Azrbaycan v ran arasnda iqtisadi münasibtlr v onlarn regional mövqeyin müsbt töhf verck. kitrfli iqtisadi laqlr baxmndan 2021-ci ild iki ölk arasnda ticart dövriyysinin hcmi 530 milyon dollardan çox olub. Yeni laqlr danma xrlrini azalda v ticarti .gücldindir bilr

Bundan lav, dmir yollarn v avtomobil yollarn tikintisi hr iki trf üçün yeni i yerlrinin yaradlmasna kömk edn yaylma effektin malikdir. Bu amil ran üçün zrudir. Çünki rzaq qiymtlrinin artmas v digr iqtisadi problemlr fonunda .yeni i imkanlarn yaradlmas Tehrann stabillmsin kömk ed bilr

Ouml;lklrin geoiqtisadi mövqeyinin möhkmlndirilmsi&

Birincisi, Tehrann ran iqtisadiyyatna kömk edck tranzit xrlri olacaq. Mlumatlara gör, randan tranzit keçn hr ton mal ixrac olunan neftin bir barrelin brabrdir. randan keçn mallarn hr tonu txminn 100 dollar tkil edir ki, bu da neftin bir barelinin qiymtin yaxndr. Bundan lav, ran yeni kommunikasiya laqlri vasitsil Azrbaycan v Türkiy arasnda r-qrb ticart .dhlizi kimi mövqeyini gücldindir bilr

kincisi, Azrbaycanla dmir yolu balants saysind Tehrann Rusiya il d fiziki laqsi olacaq. Bu yolla ran irklri ran slam Respublikas il Moskvann tsiri altnda olan Avrasiya qtisadi Birliyi arasnda imtiyazl ticart saziindn maksimum yararlan bilr. Azrbaycan üçün yeni dmir yolu xtti Qaraba bölgsinin yenidn qurulmasn sürtlndir bilr. Çünki srt v yumaq infrastrukturun inkiaf bu regionun beynlxalq irklr üçün clbediciliyini artrr. Hr halda nqliyyatn yaxladrlmas xrlri azaldr, mallarn çatma vaxtn proqnozladrmaa kömk edir v faydalar .artrr

Yeni dhliz Azrbaycana öz marrutlarn axldirmy v r-qrb ticarti vasitsil nqliyyat imkanlarn artrmaa kömk ed bilr. Rusiyaya qar sanksiyalarn artd, beynlxalq irklrin öz mallarn Çindn Avropa ttifaqna ixrac etmk üçün Rusiyadan tranzit ölk kimi istifad etmk istmdiyi bir dövrd ran razisindn yeni dhlizin yaradlmas Bak v Tehrann strateji v iqtisadi hmiyytini artrr. Bu, onlara r-qrb ticartind sas rol oynamaa imkan .yarada bilr

Yeni dhlizin müxtlif imkanlarna baxmayaraq, bu layihnin glcyi Azrbaycan v Ermnistann arasndak münasibtlrdn asldr. Bu günld Azrbaycan

prezidenti İham İliyev qeyd edib ki, iki ölkə Zəngzur dhlizinin açılması ilə
birləşdiriləcək. Ermənistan tərəfi isə bunu təkzib edir
gübr Bak-rvan sülh danqlar yekunlasa və Zəngzur dhlizi açılırsa, randan
yeni keçid idin iqtisadi və strateji hmiyytin bəhlr yaranacaq. Mhz buna
gübr d Azərbaycan və Ermənistan arasındakı münasibətlr Azərbaycan və rən
arasında yeni dhlizin glcyini müəyyənləşdirəcək

Ntic

Azərbaycan Respublikası ilə rən arasında yeni sazi onlara grginliyi azaltma
münasibətlri sabitlədirmy və ikitrfli iqtisadi laqlri gücləndirmy
kəmk ed bilər. Bundan İlav, onlarn ikitrfli laqlri açılması n
imkanlar yaradr, Cnubi Qafqazn siyasi və iqtisadi regionlarında z
məqelrini mükəmləndirmy imkan verir

Qsa müddətdə yeni sazi hr iki ölkəy maliyy imtiyazlardan istifad etmy
v Cnubi Qafqazda qüvvəlr balansn sabit saxlamaa imkan verck.
Ortamı dtdli perspektivdə bu dhliz ölkəlrin tranzit məqeyini
gücləndirir və r-qrb ticartində sas rol oynamaa imkan yaradr